

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Centrul de Studii Biblico-Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum”
Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România
Institutul de Filologie Română „A. Philippide”

SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL
„EXPLORĂRI ÎN TRADIȚIA BIBLICĂ
ROMÂNEASCĂ ȘI EUROPEANĂ”
Ediția a IV-a

PROGRAM

Iași, 8-10 mai 2014

Joi, 8 mai 2014
Orele 9.00-14.00

Deschiderea lucrărilor simpozionului
Aula „Mihai Eminescu”, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”

9.00-9.30 Alocuțiuni

Prof. dr. Vasile IȘAN, Rector al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Prof. dr. Dumitru LUCA, Prorector pentru programe de cercetare științifică și transfer de cunoștințe al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Prof. dr. Codrin Liviu CUȚTARU, Decan al Facultății de Litere, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
Prof. dr. Eugen MUNTEANU, Director al Centrului de Studii Biblico-Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum”

9.30-11.30 Masă rotundă

Proiectul „Monumenta linguae Dacoromanorum”: istoric, stadiul actual, perspective

Moderator: prof. dr. Eugen MUNTEANU (Director al Centrului de Studii Biblico-Filologice „Monumenta linguae Dacoromanorum”)
Participanți: prof. dr. Ioana COSTA (Universitatea din București), dr. Mioara DRAGOMIR (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”), dr. Gabriela HAJA (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”), prof. dr. Mihaela PARASCHIV (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), dr. Elena TAMBA (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”).

Lansarea volumelor: *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688. Pars VIII: Regum III, Regum IV; Pars XIV: Ieremias. Lamentationes Ieremiae, Pars XX: Sapientia. Ecclesiasticus. Susanna. De Belo sive Dracone Babylonico*, prof. dr. Eugen Munteanu (coord.), apărute la Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2014.

Vor vorbi: prof. dr. Eugen MUNTEANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), prof. dr. Andrei HOIȘIE, Director al Editurii Universității „Alexandru Ioan Cuza”, prof. dr. Ioana COSTA (Universitatea din București), prof. dr. Mihaela PARASCHIV (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași).

11.30-12.00 Pauză de cafea

Joi, 8 mai 2014
Orele 9.00-14.00

Deschiderea lucrărilor simpozionului
Aula „Mihai Eminescu”, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”

Comunicări în plen
Aula „Mihai Eminescu”

12.00-12.40 Prof. dr. Jože KRAŠOVEC (Universitatea din Ljubljana), *Aspects of Reality Behind the Symbol of Justice and Righteousness*

12.40-13.20 Prof. dr. Cesare ALZATI (Università Cattolica del Sacro Cuore, Milano), *Biserică, cult, exegeză. Considerații în lumina tradiției ambroziene*

13.20-14.00 Prof. dr. Michael METZELTIN (Academia Austriacă de Științe), *Textualizarea peșitului și a maternității. O interpretare a Cântării cântărilor din perspectiva antropologiei textului*

*

14.00-15.00
Masă comună oferită de organizatori
(Cantina „Titu Maiorescu”)

Joi, 8 mai 2014
Orele 15.00-20.00

Problematica filologică
Sala „Ferdinand”

Moderator: prof. dr. Mihaela PARASCHIV
Secretar: dr. Ana CATANĂ-SPENCHIU

- 15.00-15.30** Lect. dr. Nistor BARDU (Universitatea „Ovidius” din Constanța), *Caracterul religios al primelor scrieri aromânești de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea*
- 15.30-16.00** Dr. Lucia-Gabriela MUNTEANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Modalizarea, deixisul și alte elemente de construcția discursului în Ms. 45, prima versiune românească integrală a Vechiului Testament, efectuată de Nicolae Mălescu Spătarul*
- 16.00-16.30** Prof. dr. Iraida CONDREA (Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău), *Psaltirea tipărită la Chișinău în 1907*
- 16.30-17.00** Dr. Mihaela MARIN (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” al Academiei Române), *Despre terminologia vinicolă prezentă în textele biblice*

17.00-17.30 Pauză de cafea

- 17.30-18.00** Conf. dr. Liviu GROZA (Universitatea din București), *Expresii biblice, parabiblice și religioase în frazeologia limbii române*
- 18.00-18.30** Lect. dr. Roxana LUPU (Institutul Teologic Adventist, Cernica), *Particularități terminologice în discursul religios adventist*
- 18.30-19.00** Dr. Alina-Mihaela BURSUC (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Elemente creștine în reconstrucția prorom. */'pratr-e/*
- 19.00-19.30** Dr. Mădălina UNGUREANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Despre indicele volumelor din seria „Monumenta linguae Dacoromanorum”. Biblia 1688. Cu referire la Pars XX: Sapientia, Ecclesiasticus, Susanna, De Belo sive Dracone Babylico*
- 19.30-20.00** Dr. Ana CATANĂ-SPENCHIU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Despre glosele Bibliei de la Blaj (1795)*

Joi, 8 mai 2014
Orele 15.00-20.00

Problematika traductologică. Hermeneutică biblică
Sala „G. Ivănescu”

Moderator: prof. dr. Ioana COSTA
Secretar: dr. Iosif CAMARĂ

- 15.00-15.30** Lect. dr. Maria-Luiza DUMITRU OANCEA (Universitatea din București), *Cântarea Cântărilor – probleme de traductologie și critică de text*
- 15.30-16.00** Lect. dr. Ciprian-Flavius TERINTE (Institutul Teologic Penticostal din București), *Probleme textuale și traductologice din Coloseni 2.18 reflectate în tradiția biblică românească*
- 16.00-16.30** Drd. Dragoș ȘTEFĂNICĂ (Institutul Teologic Penticostal din București), *Biblia catolică (2013). Scurtă analiză a folosirii neologismelor pentru înnoirea limbajului biblic, din perspectiva epistolei către Galateni*
- 16.30-17.00** Dr. Iosif CAMARĂ (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Redacții ale rugăciunii Tatăl nostru la începuturile scrisului în limba română*

17.00-17.30 Pauză de cafea

- 17.30-18.00** Prof. dr. Ioana COSTA (Universitatea din București), *Grigorie Teologul, Vasile cel Mare și Atena sec. al IV-lea*
- 18.00-18.30** Asist. dr. Paul Cezar HĂRLĂOANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Expresia „sânul lui Avraam” și interpretarea ei în exegeza iudaică și creștină*
- 18.30-19.00** Conf. dr. Silviu LUPAȘCU (Universitatea Dunărea de Jos, Galați), *Eu, El, Noi: voci în grădina cunoașterii. Un comentariu despre Facerea, 2, 10-14*
- 19.00-19.30** Prof. dr. Ștefan Lucian MUREȘANU (Universitatea „Hyperion” din București), *Metamorfoza rugăciunii și elementul sacru al enunțării ei (Psalmii – poezia divină)*
- 19.30-20.00** Asist. drd. Eusebiu BORCA (Centrul Universitar Nord, Baia Mare), *Principii hermeneutice pentru o exegeză biblică spirituală, în opera lui Origen*

Vineri, 9 mai 2014
Orele 9.00-13.30

Comunicări în plen
Sala III.11

9.00-9.40 Prof. em. dr. Rudolf WINDISCH (Universitatea din Jena), *Septuaginta: O problemă de principiu pentru traduceri*

9.40-10.20 Prof. dr. Eugen MUNTEANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Ion Heliade Rădulescu – traducător și comentator al Bibliei*

10.20-10.50 Pauză de cafea

10.50-11.30

Lansarea volumului:

Michael METZELTIN, Margit THIR, *Antropologia textului*, traducere în limba română de Octavian Nicolae, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2014.

Prezintă: conf. dr. Ana-Maria MINUȚ, prof. dr. Eugen MUNTEANU

11.30-13.30

Masă rotundă

Filologie digitală. Prelucrarea limbii române cu mijloace informatice

Moderator: dr. Gabriela HAJA (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”)

Participanți: dr. Elena TAMBA, dr. Marius-Radu CLIM (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”): *CLRE. Corpus lexicografic românesc esențial*; dr. Gabriela HAJA, Vlad Sebastian PATRAȘ (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași): *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688. Indicele electronic*; dr. Anca BIBIRI (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași): *AMPER. Atlas Multimedia Prosodique de l’Espace Roman*; dr. Alex MORUZ (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași): *Digitalizarea Dicționarului TIKTIN*

13.30-15.00 Pauză de masă

Vineri, 9 mai 2014
Orele 15.00-19.00

**Problematica traductologică.
Istoria receptării textelor sacre
Sala „G. Ivănescu”**

Moderator: prof. dr. Eugen MUNTEANU
Secretar: lect. dr. Emanuel CONȚAC

- 15.00-15.30** Prof. dr. Darejan TVALTVADZE, Drd. Eka KVIRKVELIA (Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi), *Colophons and Marginal Notes in Old Georgian Translations of the Gospels*
- 15.30-16.00** Drd. Nino KVIRIKASHVILI (Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi), *Infinitive absolute constructions in Georgian Old Testament*
- 16.00-16.30** Dr. Ruth VIDESOTT (Libera Università di Bolzano), *The translation of the Holy Scripture in Dolomitic Ladin: importance and difficulties*
- 16.30-17.00** Lect. dr. Emanuel CONȚAC (Pentecostal Theological Institute of Bucharest), *„Faith as the Hand of the Soul”: A Reformed Commonplace in the Prefaces of the Bălgrad NT (1648)*

17.00-17.30 Pauză de cafea

- 17.30-18.00** Lect. dr. Alexandru MIHĂILĂ (University of Bucharest), *Nation and Identity. Prolegomena to a Discussion of the Community Identity in Ancient Israel and the Hebrew Bible*
- 18.00-18.30** Dr. Irena Avsenik NABERGOJ (University of Ljubljana), *The Song of Songs in secular and sacral contexts of the ancient Middle East*
- 18.30-19.00** Drd. Teodor BRAȘOVEANU (University of Leuven), *From the Critique of Sinful Behaviours to a Theology of Sport. The Reception History of 1 Corinthians 9, 24-27*

**19.00 – Cocktail
Librăria-Cafenea „TAFRALI” (Universitate, corpul A)**

Vineri, 9 mai 2014
Orele 15.00-19.30

Hermeneutică biblică.
Istoria receptării textelor sacre
Sala „Al. Dima”

Moderator: prof. dr. Felicia DUMAS
Secretar: dr. Sabina-Nicoleta ROTENȘTEIN

- 15.00-15.30** Prof. dr. Felicia DUMAS (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Quelques réflexions sur la traduction des Psaumes en langue française*
- 15.30-16.00** Conf. dr. Ana GHILAȘ (Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău), *Poetica motivului literar Rugăciunea din Grădina Ghetsemani*
- 16.00-16.30** Dr. Mioara DRAGOMIR (Institutul de Filologie Română „A. Philippide” din Iași), *Pe urma zborului, de Florin Gheorghiu – pledoarie în versuri a iubirii pentru cuvânt, cultură, creativitate, ca expresii ale harului divin în om*
- 16.30-17.00** Dr. Aura MOCANU (Liceul Teoretic „Ioan Slavici”, Panciu), *Simboluri biblice în romanul Pomul vieții de Ion Gheție*

17.00-17.30 Pauză de cafea

- 17.30-18.00** Prof. dr. Gheorghe COLȚUN (Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău), *Motivul biblic „Adam” și „Eva” în lirica lui T. Arghezi, L. Blaga, I. Minulescu și V. Voiculescu*
- 18.00-18.30** Dr. Ana BOBU (Școala „Alexandru Ioan Cuza”, Roman), *Conceptul biblic de lumină și hermeneutica Sfântului Ioan Gură de Aur*
- 18.30-19.00** Dr. Ana-Maria GÎNSAC (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Studiul numelor proprii biblice. Probleme, instrumente, soluții*

19.00 – Cocktail
Librăria-Cafenea „TAFRALI” (Universitate, corpul A)

Sâmbătă, 10 mai 2014
Orele 09.00-14.00

Istoria receptării textelor sacre.
Hermeneutică biblică
Sala III.12

Moderator: prof. dr. Valeriu GHERGHEL
Secretar: dr. Mădălina UNGUREANU

- 9.00-9.30** Prof. dr. Valeriu GHERGHEL (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Istoria unui motiv literar: „ubi sunt” în scrierile sapiențiale românești*
- 9.30-10.00** Dr. Cristina Gabriela NEMEȘ (Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu”, Bălan), *Locul Bibliei în lirica românească și universală. Teme, motive, simboluri, structuri și personaje biblice*
- 10.00-10.30** Lect. dr. Iulian FARAOANU (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Aspecte ale artei de a descrie Biserica în cartea Apocalipsei*
- 10.30-11.00** Dr. Francisca Simona KOBIELSKI (Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice), *Simbolul de credință, Profesiunea de credință, Mărturisirea de credință, Crezul în viziunea Papei Benedict al XVI-lea*
- 11.00-11.30** Lect. dr. Vasile Romulus GANEA (Institutul Teologic Penticostal din București), *Versiunea septuagintală a cărții Estera – o actualizare a mesajului teologic al textului ebraic, în contextul diasporei alexandrine*

11.30-12.00 Pauză de cafea

Sâmbătă, 10 mai 2014
Orele 09.00-14.00

Hermeneutică biblică
Sala „Al. Dima”

Moderator: lect. dr. Alexandru MIHĂILĂ
Secretar: dr. Ana-Maria GÎNSAC

- 9.00-9.30** Lect. dr. Marian VILD (University of Bucharest), *The Purpose of Biblical Exegesis According to the Church Fathers*
- 9.30-10.00** MA Delia Cristina MIHĂILĂ (University of Bucharest), *Ektroma (1 Cor. 15:8): A Theological Semantics*
- 10.00-10.30** Dr. Cosmin Daniel PRICOP (Universitatea din București), *Literal și dubovnicesc în exegeza patristică*
- 10.30-11.00** Dr. Cristina Gabriela NEMEȘ (Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu”, Bălan), *Cântarea Cântărilor - experiență poetică și mistică în Biblie și în opera Zoricăi Lațcu Teodosia*
- 11.00-11.30** Asist. dr. Cristian UNGUREANU (Alexandru Ioan Cuza University of Iași), *Tradizione cristiana e innovazione dantesca nel Paradiso di Dante, le versioni in rumeno*

11.30-12.00 Pauză de cafea

12.00-13.00 Închiderea lucrărilor Simpozionului

Sala III.12

Adunarea Generală a Asociației de Filologie și Hermeneutică Biblică din România

Comitetul științific

Prof. dr. Eugen Munteanu (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, președinte)

Prof. dr. Andrei Pleșu (Colegiul „Noua Europă”, București)

Prof. dr. Gheorghe Chivu (Universitatea din București)

Prof. dr. Ioana Costa (Universitatea din București)

Prof. dr. Rodica Zafiu (Universitatea din București)

Prof. dr. Mihai Moraru (Universitatea din București)

Prof. dr. Mihaela Paraschiv (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași)

Lect. dr. Adrian Muraru (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași)

Dr. Dragoș Bahrim (Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Vasile cel Mare”, Iași)

Conf. dr. Wilhelm Tauwinkl (Institutul Teologic Romano-Catolic, București)

Comitetul de organizare

Dr. Iosif CAMARĂ, asistent de cercetare

Dr. Ana CATANĂ-SPENCHIU, cercetător șt.

Dr. Mioara DRAGOMIR, cercetător șt. III

Dr. Ana-Maria GÎNSAC, cercetător șt. III

Dr. Sabina-Nicoleta ROTENȘTEIN, cercetător șt.

Dr. Mădălina UNGUREANU, cercetător șt. III

E-mail: simpozionmld2014@gmail.com